

اعلامیه جهانی حقوق بشر

مصوب دهم دسمبر ۱۹۴۸

از جانب

مجمع عمومی سازمان ملل

مقدمه

،از آنجا که شناسائی حیثیت ذاتی کلیۀ اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی و عدالت و صلح را در جهان تشکیل میدهد

شناسائی و تحقیر حقوق بشر منجر به اعمال وحشیانه‌یی گردیده است که روح بشریت را به عصیان واداشته و ظهور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان و عقیده آزاد و از ترس و فقر فارغ باشند بعنوان بالاترین آمال بشر اعلام شده است

،از آنجا که اساساً حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام بر ضد ظلم و فشار مجبور نگردد

،از آنجا که اساساً لازم است توسعه روابط دوستانه بین ملل را مورد تشویق قرار داد

ملل متحد باور خود را بحقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق مرد و زن مجدداً در منشور اعلام کرده‌اند و تصمیم راسخ گرفته‌اند که به پیشرفت اجتماعی کمک کنند و در محیط آزاد وضع زندگی بهتری بوجود آورند

،از آنجا که دول عضو متعهد شده‌اند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادیهای اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند

،از آنجا که حسن تفاهم مشترک نسبت به این حقوق و آزادیها برای اجرای کامل این تعهد کمال اهمیت را دارد

که بوسیلهٔ تعلیم و تربیت احترام این حقوق و آزادیها گسترش یابد و با تدابیر تدریجی ملی و بین‌المللی، شناسایی و اجرای واقعی و حیاتی آنها چه در میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشورهایی که در قلمرو آنها میباشند، تأمین گردد

ماده اول:

تمام افراد بشر آزاد به دنیا می‌آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند. همه دارای عقل و وجدان هستند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند

ماده دوم:

مخصوصاً از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیدهٔ دیگر و همچنین ملیت، وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگر، از تمام حقوق و کلیۀ آزادیهایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است، بهره‌مند گردد - ۱

عی بعمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی، اداری و قضائی یا بین‌المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت قیومیت یا غیر خودمختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد - ۲

ماده سوم:

هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد

ماده چهارم:

هیچکسی را نمیتوان در بردگی نگه داشت و دادوستد بردگان به هر شکلی که باشد، ممنوع است

ماده پنجم:

هیچکسی را نمیتوان زیر شکنجه، مجازات یا رفتاری قرار داد که طالمانه، بر خلاف انسانیت و شئون بشری یا اهانت‌آمیز باشد

ماده ششم:

هر کس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه‌جا بعنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود

ماده هفتم:

ق دارند بدون تبعیض و مساویانه از حمایت قانون برخوردار شوند. همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و در برابر هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید، به گونه مساوی از حمایت قانون بهره‌مند شوند

ماده هشتم:

در برابر اعمالی که حقوق اساسی هر فرد را مورد تجاوز قرار دهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هر کس حق رجوع موثر به محاکم ملی صالحه دارد

ماده نهم:

هیچکسی نباید خودسرانه توقیف، حبس یا تبعید بشود

ماده دهم:

هر کس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش به وسیله دادگاه مستقل و بیطرف، منصفانه و علناً رسیدگی شود و چنین دادگاهی درباره حقوق و الزامات او یا هر اتهام جزایی که به او توجه پیدا کرده باشد، تصمیم بگیرد

ماده یازدهم:

هر کس که به جرمی متهم شده باشد، بی‌گناه شمرده خواهد شد، تا وقتی‌که در جریان یک دعوای عمومی که در آن کلیه تضمین‌های لازم برای دفاع او تأمین شده باشد، تقصیر او قانوناً محرز گردد

جام عملی که در موقع ارتکاب آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین‌المللی جرم شناخته نشود، محکوم نخواهد شد. به همین طریق هیچ مجازاتی شدیدتر از آنچه که در موقع ارتکاب جرم به آن تعلق می‌گرفت درباره کسی اعمال نخواهد شد

ماده دوازدهم:

صوصی، امور خانوادگی، اقامتگاه و یا مکانات خود نباید مورد مداخله‌های خودسرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد. هر کس حق دارد که در برابر اینگونه مداخلات و حملات مورد حمایت قانون قرار گیرد

ماده سیزدهم:

.هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید

.هر کس حق دارد هر کشوری و از جمله کشور خود را ترک کند و یا به کشور خود باز گردد

ماده چهاردهم:

.هر کس حق دارد در برابر تعقیب، شکنجه و آزار پناهگاهی جستجو کند و در کشورهای دیگر پناه اختیار نماید

.در موردی که تعقیب واقعاً مبتنی بر جرم عمومی و غیرسیاسی یا رفتارهایی مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد باشد، نمیتوان از این حق استفاده نمود

ماده پانزدهم:

.هر کس حق دارد که دارای تابعیت باشد

.هیچکسی را نمی‌توان خودسرانه از تابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد

ماده شانزدهم:

لغی حق دارند بدون هیچگونه محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت یا مذهب با همدیگر ازدواج کنند و تشکیل خانواده دهند. در تمام مدت زناشویی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی هستند

.ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانهٔ زن و مرد واقع شود

.خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماعی است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره‌مند شود

ماده هفدهم:

.هر شخص منفرداً یا بطور اجتماعی حق مالکیت دارد

.هیچکس را نمیتوان از حق مالکیت محدود نمود

ماده هزدهم:

غیر مذهب یا عقیده و همچنین متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان است و نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی میباشد. هر کس میتواند از این حقوق تنها با همگانی با دیگران، به طور خصوصی یا بطور عمومی برخوردار باشد

ماده نوزدهم:

.هر کس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آنست که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی آزاد باشد

ماده بیستم:

.هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت‌های مسالمت‌آمیز تشکیل دهد

.هیچکس را نمیتوان مجبور به شرکت در اجتماع کرد

ماده بیست و یکم:

.هر کس حق دارد در ادارهٔ امور عمومی کشور خود، خواه مستقیماً و یا خواه به وساطت نماینده‌گانی که آزادانه انتخاب شده باشند شرکت جوید

.هر کس حق دارد با تساوی شرایط، به مشاغل عمومی کشور خود نایل آید

عت، ارادهٔ مردم است، این اراده باید بوسیله انتخاباتی ابراز گردد که از روی صداقت و بطور ادواری صورت پذیرد. انتخابات باید عمومی و با رعایت مساوات باشد و با رأی پنهانی یا طریقه همانند آن انجام گیرد که آزادی رأی را تأمین نماید

ماده بیست و دوم:

ن عضو اجتماع حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است به وسیله مساعی ملی و همکاری بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را که لازمهٔ مقام و نمود آزادانه شخصیت او است با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور به دست آورد

ماده بیست و سوم:

.هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در برابر بیکاری مورد حمایت قرار گیرد

.همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند

.هر کس که کار میکند مستحق مزد منصفانه و رضایت بخشی میشود که زندگی او و خانواده‌اش را موافق شئون انسانی تأمین کند و آن را در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی تکمیل نماید

.هر کس حق دارد که برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه‌ها نیز شرکت کند

ماده بیست و چهارم:

.هر کس حق استراحت، فراغت و تفریح دارد و به خصوص به محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی‌های ادواری مستحق اخذ حقوق است.

:ماده بیست و پنجم

ماعی تأمین کند و همچنین حق دارد که در مواقع بیکاری، بیماری، نقص اعضاء، بیوه شدن، پیری و یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از اردهٔ انسان وسائل امرار معاش از دست رفته باشد از شرایط آبرومندانه زندگی برخوردار شود .مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوصی بهره‌مند شوند. کودکان (چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج بدنیا آمده باشند) حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند.

:ماده بیست و ششم

رورش لااقل تا حدودی که مربوط بتعلیمات ابتدایی و اساسی است باید مجانی باشد. آموزش ابتدایی اجباری است. آموزش حرفه‌یی باید در شرایط تساوی کامل به روی همه باز باشد، تا همه بنا به استعداد خود بتوانند از آن بهره‌مند گردند .حترام حقوق و آزادیهای بشر را تقویت کند. آموزش و پرورش باید حسن تفاهم، گذشت و احترام عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیتهای نژادی یا مذهبی و همچنین گسترش فعالینهای ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید .بدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند.

:ماده بیست و هفتم

.هر کس حق دارد آزادانه در زندگی فرهنگی اجتماعی شرکت کند، از فنون و هنرها بهره‌مند گردد و در پیشرفت علمی و فواید آن سهیم باشد.

.هر کس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود.

:ماده بیست و هشتم

.هر کس حق دارد برقراری نظمی را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین‌المللی حقوق و آزادی‌هایی را که درین اعلامیه ذکر گردیده است تأمین کند و آنها را به مورد عمل گذارد.

:ماده بیست و نهم

.هر کس در مقابل آن جامعه‌یی وظیفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصیت او را میسر سازد.

ط تابع محدودینهایی است که بوسیلهٔ قانون منحصرأ به منظور تأمین شناسایی و مراعات حقوق و آزادیهای دیگران و برای رعایت مقتضیات صحیح اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی در شرایط یک جامعه دموکراتیک وضع گردیده است.

.این حقوق و آزادیها در هیچ موردی نمی‌تواند بر خلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد.

:ماده سی‌ام

.هیچیک از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که بخ موجب آن بتواند هریک از حقوق و آزادیهای مندرج در این اعلامیه را از بین ببرد و یا در آن راه فعالیتیی بنماید.